

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ

ДОБОЩУК ПАВЛО ПЕТРОВИЧ

УДК 336

**ОПТИМІЗАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ
ПРОГРЕСИВНИХ МЕТОДІВ ГОСПОДАРСЬКОГО МАНЕВРУВАННЯ
ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ
ЗОВНІШНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА, НА ПРИКЛАДІ
ТОВ «ОПІЛЛЯ»**

8.03050801 «Фінанси і кредит» (за спеціалізованими програмами)

Автореферат
дипломної роботи на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Тернопіль
2017

Роботу виконано на кафедрі економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Міністерства освіти і науки України

Керівник роботи: доктор економічних наук, професор
Панухник Олена Віталіївна,
Завідувач кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя,

Рецензент: кандидат економічних наук
Бурліцька Оксана Петрівна,
Доцент кафедри промислового маркетингу
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя,

Захист відбудеться 24 лютого 2017 р. о 10⁰⁰ годині на засіданні екзаменаційної комісії №1 у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя за адресою: 46001, м. Тернопіль, вул. Білогірська, навчальний корпус № 10, ауд.143.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми роботи. У сучасних ринкових умовах для досягнення, утримання та розширення своїх конкурентних позицій на ринку підприємство повинне мобільно й адекватно реагувати на всі зміни, які відбуваються у зовнішньому економічному середовищі та запроваджувати певні заходи щодо підвищення свого фінансового потенціалу. Вирішення цієї проблеми є неможливим без розробки принципово нових прогресивних методів господарського маневрування фінансовими ресурсами. Питання оптимізації управління фінансовим потенціалом підприємства набуває зовсім іншого значення в умовах невизначеності зовнішнього економічного середовища, яке склалося в Україні за останні кілька років.

Мета роботи: оптимізація використання підприємством прогресивних методів господарського маневрування фінансовим потенціалом в умовах невизначеності зовнішнього економічного середовища.

Об'єкт, методи та джерела дослідження. Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність ТОВ «Опілля» в контексті формування та управління фінансовим потенціалом досліджуваного підприємства. Методи дослідження роботи: узагальнення і порівняння, аналіз і синтез, табличний та графічний методи, вимірювання та структурний аналіз, теоретико-емпіричний, фінансовий та економічний аналіз господарської діяльності підприємства, порівняння, логічної аргументації. Джерелами дослідження є фінансова звітність ТОВ «Опілля», результати самостійних авторських досліджень, фахові наукові публікації, матеріали ресурсів з мережі Інтернет

Наукова новизна отриманих результатів:

- розглянуто теоретико-методичні підходи до формування та використання фінансового потенціалу підприємства;
- проаналізовано ефективність формування та використання фінансового потенціалу досліджуваного підприємства;
- запропоновано шляхи оптимізації використання прогресивних методів господарського маневрування фінансовим потенціалом досліджуваного підприємства;
- визначено ефективні інструменти перспективного управління фінансовою діяльністю досліджуваного підприємства;
- запропоновано напрями формування політики управління фінансовим потенціалом підприємства в умовах невизначеності зовнішнього економічного середовища;
- здійснено оцінку зовнішнього економічного середовища функціонування досліджуваного підприємства;
- обґрунтовано економічну ефективність застосування вдосконаленої фінансової стратегії на досліджуваному підприємстві.

Практичне значення отриманих результатів.

Розроблено прогресивні методи господарського маневрування фінансовим потенціалом в умовах невизначеності зовнішнього економічного середовища. Одержані результати дослідження спрямовані на підвищення

ефективності функціонування підприємства, зростання його конкурентоспроможності, зміцнення фінансового стану та потенціалу. Запропоновані в дипломній роботі висновки та рекомендації можуть бути впроваджені у подальшій діяльності ТОВ «Опілля».

Апробація. Окремі результати роботи доповідались на міжнародній науково-практичних конференціях: „Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах“, Тернопіль, ТНТУ ім. Івана Пулюя (06 вересня 2015 року) та „Інноваційні засади управління підприємствами в умовах сталого розвитку“, Тернопіль, ТНТУ ім. Івана Пулюя (25 березня 2016 року).

Структура роботи. Робота складається зі вступу, шести розділів, висновків, списку використаних джерел із 120 найменувань та додатків (загалом 147 сторінок формату А4). Робота містить 27 таблиць та 21 рисунок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** проведено огляд сучасного зовнішнього економічного середовища підприємства, визначено актуальність теми дослідження та охарактеризовано основні завдання, які необхідно вирішити.

У **першому розділі** проведено аналіз теоретико-методичних підходів до формування та використання фінансового потенціалу ТОВ «Опілля». В межах розділу проведено дослідження поглядів учених-економістів, щодо суті фінансового потенціалу, визначено основні елементи потенціалу підприємства, з'ясовано принципи та можливі джерела нарощування фінансового потенціалу підприємства.

У **другому розділі** проведено аналіз ефективності формування та використання фінансового потенціалу ТОВ «Опілля». Проаналізовано основні фінансово-економічні показники діяльності підприємства, стан оборотних і необоротних активів, проведено аналіз формування власних фінансових ресурсів підприємства, співвідношення активів підприємства та джерела їх утворення, оцінено можливість забезпечення фінансової рівноваги дебіторської і кредиторської заборгованості. Також проведено оцінку ефективності податкової та облікової політики підприємства за останні п'ять років.

У **третьому розділі** на основі узагальнених даних про результати аналізу фінансового потенціалу підприємства, розроблено шляхи оптимізації використання ТОВ «Опілля» прогресивних методів господарського маневрування фінансовим потенціалом. В даному розділі удосконалено методи вимірювання й обґрунтування оцінки фінансового потенціалу підприємства, вибрано ефективні інструменти перспективного управління фінансовою діяльністю підприємства та запропоновано політику управління фінансовим потенціалом підприємства в умовах невизначеності зовнішнього економічного середовища.

У **спеціальній частині** дано фінансово-економічну оцінку функціонування галузі пивоваріння, а також оцінено зовнішнє економічне середовище функціонування ТОВ «Опілля».

У частині «Обґрунтування економічної ефективності» проведено фінансово-економічне обґрунтування застосування вдосконаленої фінансової стратегії для ТОВ «Опілля» та розроблено комплекс заходів щодо визначення сучасних підходів до управління фінансовим потенціалом підприємства в умовах невизначеності та динамічності зовнішнього економічного середовища.

У частині «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» розглянуто питання організації і фінансування заходів охорони праці на підприємстві, розроблено заходи щодо підвищення стійкості роботи підприємства в умовах застосування зброї масового ураження та проведено оцінку можливих матеріальних втрат застосування механізму фінансування заходів щодо попередження і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на ТОВ «Опілля».

У загальних висновках щодо дипломної роботи описано прийняті в роботі пропозиції, щодо оптимізації використання ТОВ «Опілля» прогресивних методів господарського маневрування фінансовим потенціалом і результати фінансово-економічного обґрунтування застосування вдосконаленої фінансової стратегії підприємством.

ВИСНОВКИ

Прийняті в дипломній роботі рішення дозволили вибрати ефективні інструменти перспективного управління фінансовою діяльністю підприємства і політику управління фінансовим потенціалом підприємства в умовах невизначеності зовнішнього економічного середовища. Була запропонована удосконалена фінансова стратегія ефективного розподілу і використання фінансових ресурсів підприємства. Визначена політика управління фінансовим потенціалом в умовах невизначеності зовнішнього економічного середовища, яка передбачає удосконалення інноваційних процесів і пошук прихованих резервів потенціалу ТОВ «Опілля».

Запропонована удосконалена фінансова стратегія ефективного розподілу і використання фінансових ресурсів підприємства та формування достатнього рівня фінансової безпеки для підприємства, при обґрунтуванні якої була використана матриця оцінки, яка дозволяє оцінити ефективність фінансової стратегії на основі розрахункових фінансових коефіцієнтів, що характеризують її результати, також було розроблено систему компонентних показників, що піддається кращій інтерпретації. Судячи з отриманих результатів видно, що запропонована фінансова стратегія ТОВ «Опілля» є успішною для діяльності з реальними можливостями подальшого розвитку.

Розроблена фінансова стратегія дасть змогу підвищити рівень фінансового потенціалу в умовах невизначеності зовнішнього економічного середовища. Крім того очікується ефективніше маневрування фінансовими ресурсами підприємства.

Розрахунки економічної ефективності підтвердили правильність прийнятих рішень і показали, що впровадження розробленої фінансової

стратегії дозволить ТОВ «Опілля» досягти бажаних результатів фінансово-господарської діяльності.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ

1. Добошук П.П. Ефективність управління фінансами підприємств / Химич І.Г. Добошук П.П. Тези доповіді на V Всеукраїнській науково-практичній конференції «Інноваційні засади управління підприємствами в умовах сталого розвитку». – Тернопіль, ТНТУ, 2016. – с. 45.

2. Добошук П.П. Сутність ефективності управління фінансами підприємства / Добошук П.П., Панухник О.В. Тези доповіді на Міжнародній науково-практичній конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах». – Тернопіль, ТНТУ, 2016. – с. 123.

АНОТАЦІЯ

Добошук П.П. Оптимізація використання підприємством прогресивних методів господарського маневрування фінансовими ресурсами в умовах невизначеності зовнішнього економічного середовища, на прикладі ТОВ «Опілля». – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього рівня «Магістр» спеціальності 8.03050801 «Фінанси і кредит» (за спеціалізованими програмами). – ТНТУ ім. І. Пулюя. – Тернопіль, 2017.

Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність ТОВ «Опілля» в контексті формування та управління фінансовим потенціалом досліджуваного підприємства.

Метою роботи є оптимізація використання підприємством прогресивних методів господарського маневрування фінансовим потенціалом в умовах невизначеності зовнішнього економічного середовища.

Методи дослідження: економіко-статистичний, узагальнення і порівняння, графічний, структурний аналіз, теоретико-емпіричний, порівняння.

Роботу присвячено питанням оптимізації використання підприємством прогресивних методів господарського маневрування фінансовими ресурсами в умовах невизначеності зовнішнього економічного середовища.

Розглянуто актуальні питання теоретико-методичних підходів до формування та використання фінансового потенціалу підприємства, здійснено аналіз ефективності формування та використання фінансового потенціалу.

Знайдено шляхи оптимізації використання підприємством прогресивних методів господарського маневрування фінансовим потенціалом, вибрано ефективні інструменти перспективного управління фінансовою діяльністю підприємства.

Розроблена політика управління фінансовим потенціалом в умовах невизначеності зовнішнього економічного середовища.

Здійснено фінансово-економічне обґрунтування застосування вдосконаленої фінансової стратегії та розроблено комплекс заходів щодо визначення сучасних підходів до управління фінансовим потенціалом в умовах невизначеності та динамічності зовнішнього економічного середовища.

Ключові слова: фінансовий потенціал, фінансові ресурси, капітал, перспективне управління, фінансова стратегія, економічна ефективність.

ANNOTATION

Doboshchuk P. P. Optimization of enterprise modern methods use for financial capacity handling under external economic environment uncertain conditions, on the example LLC “Opillya”. – Manuscript.

Research on obtaining education level "Magister" specialty 8.03050801 "Finance and Credit" (according to special programmes). – TNTU. I. Pul'uj. – Ternopil, 2017.

The object of study is financial and economic activity of the LLC “Opillya” in the context of the formation and management of financial potential of the company.

The aim of this work is to optimize the use of advanced methods of corporate economic maneuvering of financial resources in the conditions of uncertainty of the external economic environment.

Research methods: economic-statistical, generalization and comparison, graphics, structural analysis, theoretical and empirical comparison.

The work is devoted to questions of optimization of enterprise modern methods use for financial capacity handling under external economic environment uncertain conditions.

They discussed topical issues of theoretical and methodical approaches to formation and use of financial potential of enterprises, analysis of efficiency of formation and use of financial potential.

Found ways to optimize the enterprise progressive methods of economic maneuvering financial potential, selected effective tools prospective management of financial activity of the enterprise.

Policies financial management capacity in the context of uncertainties in the external economic environment.

Financially an economic justification of application of advanced financial strategies and developed a set of measures to determine modern approaches to the management of financial resources in uncertainty and dynamism of the external economic environment.

Key words: financial capacity, financial resources, capital, management perspective, financial strategy, economic efficiency.